

Etablering genom Sysselsättning

2017-01-20

Rapport oktober 2016- januari 2017

Sven van Hardeveld - Processledare

Inledning

Det görs väldigt mycket bra arbete på arbetsförmedlingen och i Kävlinge och Lomma kommun vad gäller nyanlända vuxna. Många anställda pratar med engagemang om sina arbetsuppgifter och målgruppen. Dessutom finns det en vilja att samarbeta och hitta lösningar tillsammans för målgruppens bästa. Eftersom att arbetsbelastningen är hög på alla arbetsplatser på grund av det stora antalet nyanlända vuxna och familjer som har blivit anvisade till Kävlinge, Lomma och Lund under 2016, görs det arbete som är mest akut och samarbetskanaler har inte alltid varit huvudfokus. Dessutom finns det en mängd insatser som professionella hade velat se men som det inte har funnits tid eller resurser till.

Eftersom att processledaren för Kävlinge och processledarna för Arbetsförmedlingen inte har börjat arbeta med projektet kommer följande rapport mestadels handla om Lomma kommun med hänvisningar till andra aktörer som Kävlinge kommun och Arbetsförmedlingen.

I Lomma kommun bor det i skrivande stund minst 52 nyanlända vuxna personer. Fem av dessa personer har kommit till Lomma som ensamkommande barn men har hunnit fylla 18. Det finns 14 personer som bor i parrelationer med barn, samt tre vuxna personer som bor ensamma med barn. De övriga 30 personerna är ensamstående vuxna, varav vissa väntar på anhöriga. En stor del av de nya invånarna i Lomma kommun har flyttat dit i december 2016. Det finns dessutom ett okänt antal personer som är självförsörjande gentemot kommunen men som fortfarande är under etableringstiden. Dessa personer är också tilltänkta att ingå i projektet. För 2017 har Lomma kommun ett anvisningsantal på 121 personer. Prognosen från migrationsverket är 50% ensamstående vuxna och resten familjer. Lomma har räknat med 15 familjen med 2 barn. Vilket innebär att Lomma beräknas välkomna 90 vuxna personer under 2017.

I denna tertiärrapport beskrivs olika insatser som erbjuds under mål A. Insatser är av olika karaktär, storlek och riktar sig till olika målgrupper. Men samtidigt har både förarbetet, personer som ingår i projektet och professionella bjudit på många förslag till insatser. I den kommande perioden blir det genom ett antal utvärderingar tydligt vilka insatser som är mer effektiva än andra projekt, men just nu är projektet delvis också en idé-verkstad.

De finns även positiva sidoeffekter till projektet. Det finns en möjlighet att utföra insatser som tidigare var outhärliga. Detta har lett till att många professionella och andra är intresserade av att både vara engagerad i den kreativa fasen men även i den exekutiva fasen. Kapitlet med Mål A avslutar med ett antal insatser som kommer att startas under våren. Sedan hade det kunnat finnas en rubrik till med idéer för framtiden men eftersom denna rubriken hade upptagit halva rapporten lämnas dessa idéer fria till förbättring genom samtal innan de kommer på papper.

Arbetet under mål B har varit mer begränsat under de inledande månaderna men får fart under januari och februari. Då kommer deltagare från Arbetsförmedlingen och Lomma kommun att träffas för att samtala kring förbättringsområden inom kommunikation och processflöde.

Rapporten avslutas med ett kapitel om implementering av projektet. Det kan kännas tidigt att diskutera implementering av ett projekt som precis har startats, men ju tidigare implementering kommer till stånd, ju mer kan projektet bidra till ett lyft av verksamheten och samverkan på lång sikt. Dessutom kan det läggas mer tid på andra viktiga delar av projektet.

Jag önskar er en fin läsning och är alltid tillgänglig för samtal, frågor, tips och idéer!

Innehåll

Inledning	2
Mål A	4
Kartläggning	4
Projekt Sopsortering	5
Måla Tillsammans	5
Öppen förskola	5
Språkkafé	5
Praktikplatser	6
Sommarjobb	6
Mentorsnätverk i Kävlinge och Lomma	6
Kopplat till målen	6
Framtida insatser	7
Vänfamiljer	7
Aktivitetsöversikt	7
Mål B	8
Etableringsmöte	8
Kopplat till målen	8
Implementering av projektet	10
Bilaga 1	11
Bilaga 2	12

Mål A

Övergripande mål:

- *Utarbeta och utvärdera metoder och arbetsmarknadsinsatser för målgrupperna, inom vilka deltagarna flyttar sig närmare självförsörjning.*

Mätbara mål:

- *Vid projektets slut finns ett antal dokumenterade och utvärderade metoder/insatser. Metodernas effektivitet för att hjälpa en person inom etableringen att flytta sig närmare självförsörjning (t.ex. ökade kontakter, ökade språkkunskaper etc.) finns beskrivna.*
- *Det har gjorts en bedömning – i vissa fall gemensam mellan kommunen och Arbetsförmedlingen – för alla personer inom målgrupperna, huruvida de skall erbjudas insatser inom projektet eller ej.*

Ett första steg i projektet har varit att lära känna medarbetarna i de olika organisationerna; deras arbetsuppgifter, vilka insatser som redan görs, idéer och resurser. Därefter har kartläggningssamtal hållits med nyanlända personer där de fått frågor om sin hälsa, fritid, språk, nätverk, utbildning, arbete och familj. Frågorna syftade delvis på att få svar på de individuella behoven men det finns även uppskattningsfrågor som kan följas över tid. Se Bilaga 1.

Då det finns ett relativt litet antal deltagare i projektet finns det en möjlighet att arbeta med individuella insatser. Vid projektets start har medlemmar i styrgruppen också varit tydliga med att meningen med projektet är att hitta individuella lösningar. Alla nedan nämnda insatser och praktikplatser har formats efter att ett behov blivit känt.

Kartläggning

Kartläggningen gjordes i intervjuform och var således inte en enkät som fylldes i av individerna. Nackdelen med intervjuformen är att svaren inte är anonyma och därför kan vara delvis missvisande. Men målet med kartläggningssamtalen är att få så mycket information som möjligt om individernas behov och behovsområden och vad som är en lyckad etablering. Fördelen med intervjuformen är att intervjuaren kan ställa kontrollfrågor eller förklara frågan på ett annat sett om hen misstänker att den intervjuade inte har uppfattat frågan fullständigt. Dessutom kan intervjuaren ställa följdfrågor kring de behov som nämns av den intervjuade.

I skrivande stund har det gjorts 15 intervjuer. Alla intervjuer hölls på svenska eller engelska. På grund av det låga antalet intervjuer och en enformig utformning av just den gruppen kan resultaten inte ses som representativt för hela gruppen utan mer som ett riktmärke. Dessutom finns det ett antal resultat som vi med försiktighet kan anta gäller för hela gruppen på grund av de enstämmiga och tydliga svar kartläggningen gav. Se bilaga 2.

Den finns en tydlig tendens att förväntningarna på ens hälsostatus är bättre följande år jämfört med idag, och idag upplever de flesta sig ha en bättre hälsa än för ett år sedan. Det är dock framför allt kvinnor som har svarat för denna tendens. Många intervjuade svarade att de röker och nästan alla vill sluta röka. Antalet minuter som läggs på fysisk aktivitet är

oroande, särskilt med tanke på att många upplever att de har mycket tid. Utbildningsnivån ligger något lägre än genomsnittet i landet, och förväntas bli något lägre efter att alla personer har blivit intervjuat eftersom alla intervjuade har kunnat prata engelska eller lärt sig svenska under kort tid. Alla intervjuade har uttalat ett behov av att ha ett språkkafé i Lomma kommun och många har uttryckt ett behov av att få fler vänner som har ett annat modersmål, att kunna prata mer svenska och att kunna göra fler aktiviteter nära hemmet. Intresset för idrott är dock begränsat.

Projekt: Sopsortering

Det har inkommit klagomål från kommuninvånare om sopsortering i anslutning till nyanländas boenden. Sopsortering i sig är viktigt men inte en självklarhet i alla världens regioner. Dessutom leder grannars klagomål inte till förbättrade relationer mellan grannar och det är en förlorad möjlighet till relation och nätverk. De är därför viktigt att alla får tydlig information om hur man sopsorterar och varför det är viktigt för alla. Vid inflytt får alla denna information, men förmodligen är det svårt att ta till sig all information som man får denna dag. Med start i januari kommer ett boendestöd samt en praktikant att besöka alla nyanlända personer och ge en mini-utbildning i sopsortering. Praktikanten är själv nyanländ och har arbetat som lärare. Denna praktik ger förhoppningsvis träning i både pedagogik och det svenska språket. Projektet beräknas att pågå under våren och kommer att utvärderas till nästa tertiärrapport.

Måla tillsammans

En del av deltagarnas lägenheter var i behov av målning redan vid inflytt, men det fanns inte möjlighet på grund av tidsbrist. Istället för att målar-firmor målar om lägenheter, får boenden själv vara med att bestämma färg och måla om. Detta görs tillsammans med en person anställd i Kraftkällan. Denna metod börjar användas i januari och är ett resultat av samverkan mellan samhällsbyggnadsförvaltningen, Kraftkällan och Etablering genom Sysselsättning. Uppföljning sker månadsvis genom möten mellan dessa tre parter. Metoden kommer att fortsätta användas vid behov.

Öppen förskola

Det finns just nu ett fåtal föräldralediga personer i kommunen. Denna grupp har dock ett starkt behov av aktiviteter som bidrar till etablering även om etableringsplanen från arbetsförmedlingens sida är pausat. Öppen förskola är ett givet forum för spädbarn och deras föräldrar. Processledaren har tagit kontakt med respektive öppen förskola i kommunen och efterfrågat en omfattande introduktion vid det första besöket. Hittills har en förälder besökt en öppen förskola tillsammans med sitt barn och processledaren. Föräldern fick en mycket bra introduktion och förklaring på vad en öppen förskola är och vad fördelarna är med öppen förskola. Föräldern var mycket nöjd efter besöket och har velat besöka förskolan varje gång det varit öppet.

Språkkafé

Svenska kyrkan har startat ett språkkafé i Lomma och Bjärred med start i januari. Etablering genom Sysselsättning efterfrågade ett språkkafé på kvälls- eller helgtider. Svenska kyrkan kan enbart anordna språkkafé under eftermiddagar vilket är en stor förbättring jämfört med

att inte ha ett språkkafé i kommunen. Restiden efter språkkafét är mindre jämfört med tidigare och deltagarna kommer i kontakt med andra människor som bor eller arbetar i Lomma kommun. Svenska kyrkan vill vara behjälplig och verka för att det kan organiseras ett språkkafé även på kvällstid. Därför kommer bland annat svenska kyrkan och processledaren för projektet att knyta och behålla kontakt med de personer som eventuellt är intresserade att engagera sig i ett språkkafé.

Praktikplatser

Ett stort antal deltagare är intresserade av praktikplatser såsom språkpraktik. Processledaren försöker hitta praktikplatser som ligger så nära deltagarens intressen som möjligt. Det är framför allt praktikplatser på förskolor som har efterfrågats. Det har därför inletts en dialog med UKF med som mål att senast mars 2017 ha ett system som underlättar tilldelning av praktik på förskolor. Samtidigt kommer tre praktiker att påbörjas snarast. Praktiken är förlagd på en grundskola, på integrationsförvaltningen samt på Kraftkällan, båda inom socialförvaltningen. Dessa tre praktiker kommer att starta januari 2017. Processledaren söker även andra samarbetspartners men utifrån deltagarnas önskemål. Under processen innan praktiken kan börja har processledaren ett samarbete med arbetsförmedlingen och Lärcentrum i Lomma. Detta för att se att praktiken har ett gemensamt syfte samt att praktiken inte konkurrerar med en annan viktigare insats inom etableringsplanen såsom SFI.

Stöd till att hitta sommarjobb

De personer som anses vara nära till att få sommarjobb erbjuds stöd till att själva hitta sommarjobb. Denna insats riktar sig främst till de vuxna som har kommit till Sverige som ensamkommande barn, men även andra personer som anses ha möjlighet till att få sommarjobb kan få stödet. Det erbjuds stöd till att skriva ett CV samt guidning på arbetsförmedlingens hemsida. I mars finns det en sommarjobbsmessa som processledaren kommer att närvara för att eventuellt stötta och guida personer som är intresserade av att få sommarjobb.

Mentorsnätverk i Kävlinge och Lomma

Det finns ett samarbete med ett annat Finsam projekt; Mentorsnätverk i Kävlinge och Lomma. Genom mentorsnätverket erbjuder kunniga personer med ett stort nätverk på arbetsmarknaden sina kunskaper genom att vara mentor till en person som har det behovet. Det finns just nu en person från Lomma kommun som har fått en mentor genom mentorsnätverket.

Kopplat till målen

En del insatser har startats och bedömningen huruvida en deltagare kan ta del av en insats görs med hjälp av kartläggningen, och i vissa fall i samråd med arbetsförmedlingen (främst vad gäller praktik). Utvärderingar har inte gjorts än då insatserna precis har startats. Däremot har det i vissa fall gjorts intervjuer innan deltagare har börjat med en insats för att kunna göra en bra uppföljning.

Framtida insatser

Vänfamiljer

I Lomma kommun har det hittills funnits vänfamiljer till personer som kom till Sverige som ensamkommande barn. Även vuxna personer har uttryckt en stor önskan om att träffa nya människor och att få fler möjligheter att prata svenska. Flera deltagare har även nämnt vänfamiljer som önskemål då de har haft vänfamiljer i ankomstkommuner under asylprocessen.

Under våren kommer det att arbetas fram ett system för vänfamiljer även till vuxna. Det kommer att finnas ett samarbete mellan kontaktcentrum i Lomma kommun, den nuvarande organisationen för vänfamiljer, samt processledaren. Lomma lärcentrum och arbetsförmedlingen har möjlighet att förmedla en deltagares behov av vänfamilj. För att kunna nå så många invånare som möjligt kommer information om vänfamiljer att spridas genom Lomma kommuns hemsida, via föreningslivet och eventuellt via tidningar.

Aktivitetsöversikt

En majoritet av de intervjuade personerna har uttryckt att de känner sig ensamma och att de gärna skulle vilja göra mer i sin omgivning, men att "inget händer i byn". Processledaren föreslår därför att förmedla alla framtida aktiviteter och händelser i byarna periodvis. Detta för att även nyanlända personer ska kunna ta del av de evenemang som finns och kunna participera i samhället i en högre grad.

Mål B

Övergripande mål:

- *Utarbetande av ett processflöde för vardera kommun, om hur Finsams olika aktörer kan samverka under etableringsperioden.*

Mätbara mål:

- *Det finns en struktur för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer*
- *90 % av medarbetarna i de olika verksamheterna upplever att de arbetssätt de använder i den samordnade insatsen fungerar bra tillsammans (mäts vid flera tillfällen under projektets gång)*
- *Ett processflöde för vardera kommun finns.*

Processledaren har inte arbetat med Mål B i samma utsträckning som med Mål A. När projektets övriga processledare blir utsedda kommer det att finnas en större gemensam kompetens och mer resurser i form av tid för att arbeta fram processflöden och struktur för samverkan.

Etableringsmöte

Kävlinge kommun har sedan tidigare haft ett månadsvis etableringsmöte. Både handläggare från arbetsförmedlingen, etableringskoordinatorer, och lärare deltar i mötet. Under mötet diskuteras alla Kävlings vuxna som följer etableringsplanen vars förutsättningar har ändrats och där det behövs en samverkan. Mötet har varit framgångsrik och gett önskat resultat.

Lomma kommun har andra förutsättningar än Kävlinge, delvis för att Lomma kommun inte erbjuder SFI i kommunen och eleverna därför är utspridda över olika lärcentrum. Lomma kommuns lärcentrum har hittills ensamt deltagit i etableringsmöten med handläggare från arbetsförmedlingen och lärare från Kävlinge lärcentrum (vad gäller elever som går på Kävlinge lärcentrum). I slutet på januari kommer för första gången även etableringskoordinatorer och processledaren för Finsam projektet att delta i etableringsmötet. Syftet med mötet är att alla huvudaktörer inom Finsam området deltar på samma möte och har möjlighet att samverka på ett forum. Efter ett eller två möten kommer forumet, dagordningen och metoden för samverkan att utvärderas och om möjligt förbättras. En utmaning Lomma kommun har är att eleverna är utspridda över olika lärcentrum och i nuläget är det omöjligt att träffa alla lärare eller representanter från alla skolor. Dessutom är forumet en plattform där det pratas om deltagare istället för med deltagare. Det är viktigt att flerpartssamtal fortfarande används och inte ersätts helt av etableringsmöten.

Det finns ett möte till inbokad där både arbetsförmedlingen och Lomma kommun medverkar (avdelning vuxna samt lärcentrum). Även detta möte ska leda till en bättre och tydligare samverkan och ligger till grund för de första versionerna av ett flödesschema för Lomma kommun.

Kopplat till målen

Ett antal personer som är centrala i samverkan kring nyanlända flyktingar har tillfrågats ifall de *upplever att de arbetssätt de använder i den samordnade insatsen fungerar bra*

tillsammans. För Kävlinge var det fyra personer som svarade och svarade att fungerar bra. 100%. Vad gäller Lomma svarade 22 % av nio personer att de upplever att de arbetssätt de använder i den samordnande insatsen fungerar bra tillsammans. Många upplevde att det alltid ha fungerat bra då det har handlat om ett fåtal individer. Eftersom Lomma har fått ett större antal nyanlända flyktingar upplevs det hos de som svarade på frågan att det behövs något helt nytt för att det ska fungera.

I februari är ett möte bokat där arbetsförmedlingen och Lomma kommun kommer att prata om deras samverkan. Processledaren samlar inför mötet in allas tankar kring vilka problem och hinder som finns samt idéer för åtgärder. Även informationsflödet kommer att tas upp. Alla parter blir tillfrågade vilken information som är viktigt för dem att få och att ge. Samt om informationen ska delas omgående eller kan vänta till ett etableringsmöte. Dagordningen kommer att sättas utifrån de inskickade punkterna. Syftet med mötet är att skriva en gemensam handlingsplan/ informationsflöde som kommer ständigt att utvärderas och uppdateras.

Implementering av projektet

Målgruppen i projektet uttrycker ett starkt behov av att snabbt komma ut i arbetslivet. På grund av familjesituationer, begränsade ekonomiska resurser, att målgruppen saknar körkort och tillgång till bil, samt vikten av integration i närområdet är praktik och arbete i närområdet att föredra. Eftersom Lomma kommun är den absolut största arbetsgivaren i Lomma kommun är det viktigt att även den kan erbjuda praktikplatser till nyanlända vuxna. Under projektets inledande månader har det dock varit svårt och tidskrävande att hitta praktikplatser. Delvis saknar Lomma kommuns medarbetare direktiv att det är viktigt att erbjuda praktikplatser och delvis förfogar Samhällsbyggnadsförvaltningen inte över de arbetsuppgifter den ansvarar för utan lägger ut arbetsuppgifter på entreprenad. Ett förslag är att:

- Lomma kommun besluter och arbetar mot att alla verksamheter inom kommunen tillhandahåller praktikplatser.
- Lomma kommun besluter och arbetar mot att alla offentliga upphandlingar vad gäller tjänster, ska innehålla en begäran på att leverantören skall erbjuda ett visst antal praktikplatser om det önskas av kommunen.

För att kunna implementera det nuvarande projektet i verksamheten ser jag ovanstående förslag som en avgörande förutsättning. Idag tar det mycket tid för processledaren att hitta praktikplatser och det tar samtidigt också tid för den tilltänkta praktikplatsen. Arbetsplatser i Lomma kommun är inte avvisande mot praktikplatser men saknar instruktioner. För målgruppen är det viktigt att snabbt kunna komma in i samhället genom att praktisera. Delvis för att förbättra sin svenska/ yrkessvenska, delvis för att skapa kontakter, vänner, aktiviteter i närområdet samt för att anpassa sina kompetenser till svenska arbetsplatser och att kunna visa upp sina färdigheter.

Det finns två grupper som är mer beroende av praktikplatser som kommunen erbjuder: Kvinnor som blivit intervjuade har framförallt nämnt att de önskar praktisera och arbeta på skolor, inom vård och omsorg samt inom administration. Män med förgymnasial utbildning önskar fram för allt att praktisera och arbeta inom målning, bygg och andra fysiska arbeten. Precis dessa två grupper; kvinnor och män med förgymnasial utbildning, har haft det svårare att få arbete i Sverige än högre utbildade män. Därför är det viktigt att de snabbt kan komma ut på arbetsplatser och kommunen erbjuder ett flertal av ovannämnda yrkeskategorier. Jag anser att ovannämnda förslag inte enbart kan vara fördelaktiga för nyanlända flyktingar utan även till DUA målgruppen och eventuellt andra målgrupper som behöver "en fot in" på arbetsmarknaden och som behöver en mindre omfattande handledning.

För kommunen är det av största vikt att ha invånare som känner sig delaktiga i samhället och att ha en hög grad av skattebetalande invånare. Det är därför fördelaktigt att erbjuda en plattform för att kunna ta steg i etableringen till personer som både har yrkeserfarenhet och är högmotiverade att arbeta.

När ovanstående kommer till stånd finns det en större möjlighet att arbetsförmedlingens handläggare med fokus på Lomma kan ta del av denna databas och vara kontakten mellan deltagare och praktikplatser. Det innebär att projektledaren kan slussas ut från denna arbetsuppgift tills att projektet tar slut. Det krävs dock även koordination av praktikplatser på företag och i föreningar. Projektet behöver fokusera på att ha ett välfungerande system även för dessa praktikplatser innan projektets slut.

Bilaga 1

Allmän						
Hur gammal är du?						
Vilken könstillhörighet har du?						
Hälsa						
Hur skattar du din hälsa?	Mycket dålig	Dålig	Varken bra eller då	Bra	Mycket bra	
Hur skattar du din hälsa för ett år sedan?	Mycket dålig	Dålig	Varken bra eller då	Bra	Mycket bra	
Hur tror du att du skattar din hälsa om ett år?	Mycket dålig	Dålig	Varken bra eller då	Bra	Mycket bra	
Hur pass mycket kan du själv påverka din hälsa?	Väldigt lite	Lite	Varken lite eller m	Mycket	Väldigt mycket	
Vad i din hälsa är inte bra?						
Vad i din hälsa skulle du vilja förbättra?						
Hur mycket röker du?	Inte	Nån gång i mån	Nån gång i veckan	Nån gång om da	Flera gånger om dagen	
Skulle du vilja sluta röka?						
Hur många minuter per vecka använder du till fysisk aktivitet som leder till andfåddhet?	0 minter	0-30	30-60	60-120	120+	
Hur många minuter per vecka använder du till motion? Promenera, cykla osv	0 minuter	0-60	60-120	120-180	180+	
Skulle du vilja röra på dig mer?						
Hur är din sömn?	Mycket dålig	Dålig	Varken bra eller då	Bra	Mycket bra	
Upplever du stress i din vardag?	Ofta	Ibland	Aldrig			
Vad är det du blir stressat över?						
Fritid						
Vad är dina fritidsintressen?						
Vad skulle du vilja göra på fritiden?						
Spelar du ett instrument? Eller är du intressat av handverk?						
Språk						
Vilken nivå svenska är du på?	Inte börjat	SFI A	SFI B	SFI C	SFI D	Högre
Behöver du något mer för att lära dig så bra och fort som du vill?						
Vilka andra språk talar du?						
Nätverk						
Hur många bra vänner har du i Sverige?						
Hur många bra vänner har du i Sverige som har ett annat modersmål än du har själv?						
Skulle du vilja träffa flera vänner?						
Utbildning						
Hur många år har du gått i skolan?	Förgymnasial (3	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial(Eftergymnasial	
Vad är den sista studie du har gjort?						
Har du en specifik yrkesstudie?						
Arbete						
Vilka yrken har du haft? Hur många år?						
Vilka yrken är du intresserat av i Sverige?						
Har du funderat på att starta eget?						
Hur pass långt/ nära känner du att du är till arbetsmarknaden?	Väldigt långt	Långt	Varken nära eller l	Nära	Väldigt nära	
Vad skulle du behöva för att komma närmare arbetsmarknaden?						
Barn						
Om du har barn, hur många barn har du?						
Om du har barn, planerar du att bli föräldraledig? Om inte, varför inte?						
Vad skulle du vilja göra under din föräldraledighet?						
Om du har en partner, planerar din partner att vara föräldraledig?						
För statistiken						
När kom du till Sverige?						
När fick du uppehållstillstånd?						
Övrigt						

Bilaga 2

